

A mai értelemben vett Budapest

még százéves sincs — azelőtt Pest és Buda külön városok voltak —, de a főváros területének története évezredekre nyúlik vissza. A *Budapesti Történeli Múzeum* (Egyetem-u. 6.) új kiállítása városunk történetének ezt a múltbavesző korszakát tárja a dolgozók elé.

Budapest őstörténete mintegy 12—14 évezreddel ezelőtt kezdődik — akkor jelenték meg az ősember a budai hegyvidék barlangjaiban. A Dunán fontos átkelőhely vezet át, többek között azért telepedik ide. A táj földrajzi képe is más, mint a mai. A Duna folyása tekervényesebb, szakadozottabb — nem is mai medrében hőmpolyög — és két oldalán hatalmas mocsarak, kiöntéses árterületek veszik körül. Ez az oka, hogy a település első évezredeiben csak a budai oldal lakott.

A rézkorszak hajnalán

mintegy négyezer évvel ezelőtt — már nem természetnyújtotta barlangokban, hanem magukkészítette lakóhelyeken látjuk viszont Budapest őslakóit. Az *Andor-utcai* ásások feltárták, hogy kis-sé földbemélyített házaikat kívül-belül sárral tapasztott vesszőfonatból építették. A konyhahulladékokban talált kagylóhéjak arról tanuskodnak, hogy dunai kagylókat is ettek.

A bronzkorban, mintegy háromezer évvel ezelőtt népesül be a pesti oldal. A fokozódó szárazság következtében a mocsarak kiszikkadnak s a vidék alkalmas lesz emberi településre. Zugló és Soroksár környéke már aránylag sűrűn lakott, amikor a város szívében még csak két, szigetszerűen kiemelkedő magaslaton élnek emberek. A kiszáradó mocsaraktól körülvevett két magaslata a városháza, illetőleg a Kossuth Lajos-tér környékén terült el. A bronz-

korban már osztályokra tagozódik a társadalom s a régészeti leletek már osztálykülönbségekről beszélnek. Amint kitárul egy sír, a régész rögtön tudja, hogy gazdag vagy szegény ember sírja-e. A gazdag a sírban is hivalkodik, ékszereivel együtt temeteti el magát, a szegény a sírban is szegény marad, néhány agyagedényt helyeznek csak mellé.

Az egymást követő századokban

a települések központja ingadozik. A korai vaskorban — mintegy két és félezer évvel ezelőtt — Szentendre különösen lakott. Ebben a korszakban a halottakat elégetik és hamvaikat urnába zárva temetik el. Szentendrán ilyen urnasírok kerültek elő. Ugyancsak érdekesek az itt talált csontkorszolyák, amelyekkel a Duna jegén korszolyáztak. Ehhez hasonlótak nem is olyan régen még az Alföldön is használtak.

Két évezreddel ezelőtt a kelták *eraviszkusz* nevű törzse szállja meg a város területét. Törzsi központjukat a vidék legkiemelkedőbb pontján, a Gellérthegyen rendezik be. Az eraviszkuszok csak néhány évtizedig élnek háborítatlanul, a római rabszolgotartó birodalom elfoglalja a Dunántúlt és a Dunáig terjeszti ki a határokat. A rómaiak nem bántják ugyan az eraviszkuszokat, de nem nézik jó szemmel, hogy a vidék harcászati szempontból legkedvezőbb pontján, jól védhető magaslaton élnek. Ezért áttelepítik őket délre, a Duna partja mellé, ahol később *Albertfalva* alakult ki.

A római városi kultúra

súlypontja sem Pest, sem Buda, hanem *Obuda*. Itt virágozott fel *Aquincum*, a tartomány fővárosa, Pest területén mindössze egy katonai tábor épült, amely azonban érdekes módon mégis a városképződés egyik központjává vált. A római katonai tábor a *Március 15-tér* területén terült el, alapfalainak egy része a földalatti múzeumban ma is látható. A 86-87 méter nagyságú tábor, amelyet 2,5 méter vastag falak öveztek, a rómaiak az ötödik században adták fel, utána a népvándorlás népei váltakozó sorrendben foglalták el.

A honfoglalás alkalmával a magyarság fejedelmi törzse, a *megyer-törzs* nemzetiségei szállták meg a vidéket, mint erre *Megyer* neve is emlékeztet. A fejedelem szállása *Csepel-szigeten* volt.

A kalandozások korának elmúltával az állandó letelepülés idején a római katonai tábor még fennálló falai maguk közé vonzották a magyarok egy részét. A középkori Pest ilyenformán római épületmaradványok körül növekedett. Hasonló volt a helyzet *Obudán* is, ahol szintén római településre épült fel a középkori város. Az egymástól függetlenül fejlődő Buda és Pest a múlt században egyesültek. A főváros történetének igazi fordulata az, hogy megvalósítottuk a tömegek kívánságát, a dolgozók *Nagy-Budapestjél*.

Közp. nyomat. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szert: Amikor Pest helyén még végeláthatatlan mocsár terült el Megnyit a „Budapest őstörténete” kiállítás		Hely: Bp. Törzs. Y. u. 7. (Egyetem-u. 6.)	
Föld: Budapest (Hely)	Törzs: 1952 (Idő)	Költ. v. fiz.:	Oldal:
Helyszám:		Személy:	Tárgy: 708
Budapest nyomda NY., Képz. v. iróh. — 1800/10		Oszályozás	

Budapest nyomda NY., Képz. v. iróh. — 1800/10